

STRAŽNI OGNJI

SREDNJEŠOLSKA PRILOGA KRIŽA NA GORI

Letnik III

1926/27

Štev. 1

Pozdrav

Stražni ognji so postali glasilo vse katoliške slovenske srednješolske mladine. Zagoreli so iz njene lastne duše in so vidno znamenje, da je bila tudi ona — istočasno z mladino drugih narodov — pozvana v svojem srcu od Krmarja sveta, da radostno pristopi k zgradbi bodočnosti, katere obzorje se že svetlika.

Da najde svojo mladost, ki ni narekovana od zunaj, da najde njeno lepoto in čudežnost in jo sramežljivo odkrije, da bo luč in moč mnogim, pričakujočim na meji.

Da začuti samo sebe in se ne da od nikogar ogoljufati za svojo srečo.

Da izčisti svoje zdravje in se navriska! Da se sama zapoje, kot je dejal Pevec: »Pusti peti moj'ga slavca, kakor sem mu grlo vstvaril.«

Da se spusti v ožarjeno notranjost po svojo moč in resničnost in da razbremeni samo sebe v živem gibanju telesa in duše.

Najprej duše — z rajanjem v Bogu, ki razveseljuje njeno mladost.

Da se ugnete v obliko, ki je izraz nje same, da se ne razteče in tako ne usahne in da ostane jasna sama v sebi.

To pa se ne pravi, da mora mladost v oklepe, ki jo stiskajo in mučijo, da postane odrevenela in negibna. Nova mladost jih bo strla, da reši svojo dušo.

Nova mladost se ne bo umirila! Ona je v čas in cerkev vrženo seme, kjer bo večno klila po božjih zakonih, položenih vanjo.

Ona hoče hoditi za Jezusom Kristusom, kamorkoli jo pokliče. V najgloblji sredini sveta deluje On in stoji obenem na meji vseh časov.

»Stražni ognji« so se naslonili na prijatelja-borca, na »Križ na gori«, ker ju družijo skupna pot in cilj, da bosta krepkejša in da bosta čim dalje segla s svojim glasom.

In vendar so »Stražnji ognji« čisto naši. Mi sami jih bomo netili in se krog njih zbirali — vsi, do najmlajših. Vse kličemo, vse pozdravljamo!

Da bo veselo vrvenje napolnilo in predramilo drago slovensko zemljo.

A. K.—c.

Oznanilo

Rastemo v novo razodetje naših mladih dni.
Mi vsi.

Od Kočevja in Kranja, Ljubljane in
Novega mesta do Celja in Maribora.

In vemo, da smo eno; da smo
deca božja:

Bogu smo dolžniki,
sebi pravični sodniki,
bližnjemu blagovestniki in
bratje.

Bog je povsod. Vsa narava je zrno
njegove vsemoči. Mi smo majhni,
neznatni; dar njegovih rok.

Naše duše naj zagore v svetlem
plamenu Njemu v čast.

Naša telesa naj ga časte. V čistosti in
harmoniji z dušo. Naša mladost ga naj
časti v samotah, v njegovi hrani
v njegovem življenju.

Vsak naš bližnji, ki nam je brat in sestra,
naj govori o evangelistih nove luči,
o ljubezni samaritanski, ki je vredna
več, ko vse hinavsko pobožnjaštvo sedanjih dni.

Vzhod kliče blagovestnikov močne luči.
Bratje, bodimo budni!

Bratje, mi vsi, ki hočemo na nova pota
iz izumetničenega življenja
v svobodo otrok božjih.

Jožef Muhič

je umrl. — Bil je Stražar. — Molimo!

Iz temne noči je vzknila združevalka, je dihnila Smrt. V belo lahko tančico zavita je šla preko Tvojega domovanja, preko Slovenskih goric in se sklonila nad Te.

Šla je mlada Tvoja pot v Vsemirje, v naročje božje.

Mi smo ostali.

Pišemo Ti nekrolog, ki ga ni nikoli nihče govoril.

Črtamo Ti besede, ki so le znak naše nemoči v hotenju po Tvojih daljinah, po Tvojem miru.

Črtamo Ti v spomin te Tvoje besede — kot tih odmev Tvojega življenja v naših dušah.

Da ostaneš živ, silen, skupen nam, svojim tovarišem, Stražarjem. Snivaj sen sladak! —

Še pomniš, Jožek, tistih večerov, ko sva tako sama sedela v spalnici: Ti miren, bolehen, jaz nezadovoljen, ves divji. V tistih večerih je vzknila Tvoja močna želja: Hočem združiti, združevati. Stala je pred Teboj lepa Tvoja misija: delovati za idejo združitve Vzhoda in Zapada. Vse Tvoje delo, ves Tvoj trud — bila je samo stopnja do Tvoje zamisli, do Tvoje poti: Rusija bo naš simbol, Rusija bo naša skupna matka, Rusija bo — katoliška.

Vem, ne hotel bi Ti, da Ti to tako jasno povem, kakor niso hoteli tega najini tihi večeri. Ti bi hotel, da bi to mogel le čutiti, le slutiti vsak naš fant, vsak Tvoj prijatelj.

In glej, Tvoji fantje, ki smo vsi Eno na teh poteh, Ti rišemo dalje slóvo v spomin:

Še pomniš, Jožek, onih večerov, ko smo ustvarjali? Polmrak je legal v noč, Ti v postelji, dva, trije ob postelji. In zaigralo je življenje okoli nas. Rekli smo: Stražarji smo! — To je pot do novih, naših dni!

Zaigral Ti je nasmeh na ustnih: To je lepo!

A v bridkosti, nenadno, temno si zatrpel:

»Tone, nikoli mi ne bo več tako!«

Nisem verjel. —

Pisal si. Življenje trpečih, iskajočih si slikal. Rusija je stala pred Tabo. Mužik se Ti je pohlevno odkril, ob Kristovi božičnici se Ti je nasmehnilo hvaležno rusko velemestno dete: Pridi! Glej, tudi Tebe Krist kliče! —

Vse, vse Te klicalo.

Pripovedoval sem Ti o večnosti naših planin; zahrepenel si po njihovem solncu, po njihovem zdravju. Sklenil si: Ko ozdravim, pojdeva v planine, k solncu. —

Sedli smo za zeleno mizo. Tebe ni bilo. Težko nam je bilo. Zadnji večer nam Te je le še v mislih pridružil.

Naša pota so se ločila.

V deželo pomladi, kjer oranže in citrone cveto, tja je šla naša pot.

In tedaj je prišla za Te ura Vstajenja. Krist Te je poklical, še so bratje Karamazovi se ozrli v Tebe, a Solnce, Dežela večne mladosti Te je dvignila k sebi, na nepristopne nam višave.

Odšel si v Večnost. —

Mi smo ostali.

Tvoj duh je nad nami.

Ko si hodil med nami, si bil tako živ, združen z našim življenjem, da Te nismo poznali.

Bolj pa ko odhajaš, bolj si z nami. Svetost in tajna življenja Tvojega je nad nami.

Smrt združevalka nas edini in kliče v neskaljeno harmonijo; Duh vlada.

Duh vlada.

Tvoj duh bo nad nami, bo med nami, bo z nami. In v Tvojem duhu bomo edini, bomo delali, trpeli, zmagali.

Duh vlada. Duh bo vladal. —

Zato, ker smo in hočemo, da smo — Eno. —

Bojč Efbín

Ognji

Trudni, od blodenj zbegani se je zdrznil.

Na razpotju je čakal: nekateri so šli na desno, drugi na levo. Leva je bila lepša, bolj gladka in bolj svetla, in več jih je tja usmerilo korak. Manjšina je stopila na desno. Trudnemu pa je bilo dano, da je obstal na razpotju in trezno izbiral. Videl je in presojal: Malokateri, ki so prišli na levi do spoznanja, so se razočarani vrnili na težavnejšo, trnjevo. Tudi so bili, ki so jih plašile krvave srage trpljenja, in so stopili na levo, ki je zložnejša. Ti so bili omahljivci, ki so se izrekli za telo. Omagali so, malodušni. Trudni je vzkriknil ob groznem spoznanju in molil zase in za spreobrnjenje nemočnih, ki jim, nesrečnikom, ni bilo dano, da bi spregledali. Molil je zanje, ki ne vidijo in ne slišijo. Vračajo se na zložnejšo pot, namesto da bi hvalnice peli stopajoč po trnju.

Trudni, ki je iskal, se je zamislil in zaslutil. V dalji je zagledal ognje, ki so pošiljali večje in večje zublje pod temno nebo. Tja se je napotil. Čim bliže je prihajal tem radostneje je čul prasket ognja. Petje in godba ognja. Našel je namreč okoli ognjev zbrane, prepevajoče hval-

nice. Žar njihovih ognjev in njihovih lic je prodiral v tmino in jo razsvitljal.

Trudni v iskanju, ki je bil obstal na razpotju, je bil krenil v smeri svita in stopil v krog mednje, kjer je našel blagoslov in pravo srečo.

Edvard Kocbek
† Jožef Muhič

Bela cerkev in siv grad in dolina šumeča in zelen hrib in solnce božje. Pijan sem bil od radosti, ki je razlita po Tvojem kraljestvu, kadar sem divjal z vlakom skozenj. Lasje so se grivili v vetru, prsi so se širile in pel sem divjo melodijo.

Danes zeleni hrib še lepše, danes je cerkev še svetlejša. Tam na hribu so v zemeljski tempelj zapečatili mladost. Ne vem, kako se je vse to zgodilo. Jože je izginil iz naše srede, kakor bi ga veliko poslanstvo naše poklicalo v puščavo. Pa je najbrž tiho vsnul od tegobnega hrepenenja, bil velik v Gospodu na strašnem pragu, objel nas vse, ki živimo po svetu kot brezdomci, in zatrepetal z žejnimi krili. Nato je od daleč mehko zazvonilo, da nam je bilo težko in sladko. Zvonilo je in božalo, ko so Te nesli kakor belo ptičko in so bili hrbti težki in roke koščene. Ne vem, kako je bilo dalje, Menda je bilo tiho in temno in ni bilo solnca. Solnce je bilo v mladih srcih. Zunaj je najbrž dežilo. Bog sam vedi, zakaj lije takrat, kadar polagajo mladost z rožami v grob. In zdaj so solnčnice trudne v Tvojem polju in Drava skrivnostno šumi.

Včasih vprašam svojo praznoto: Jože, ali si res umrl? Pa je vse tiho. Le na dnu, tam daleč, kjer imamo svoje sveto, se zavemo grozne in veličastne misli: »Joj, brat, po Tebi smo v sorodu z večnostjo.« In smo vsi Tvoji ujeti v to misel, da smo posvečeni po Tvoji zoritvi. Vemo, da si stegoval roke po trpeči Rusiji in po sanjajoči Ukrajini in da so Te čakale pariške biblioteke. Zato smo v doživetju Tvoje smrti postali ponižni in bogati. Mlad si bil in božji. Zato si bil vreden krone in ostrega trnja. Bolan si bil, pa si bil vesel. Igral si se z otroki in pel s starejšimi. Bolan si bil, pa si bil organist v kapeli, knjižničar, urednik in ne vem kaj. Ležal si, pa si hotel litografirati Stražne ognje. Vedre volje si napisal skoraj ves prvi letnik. Jože, to so bili dnevi! Lepote je bilo v njih in močne vere, da bi dvignili svet iz tečajev. Danes vemo vsi: dober Stražar je umrl. Umrl, da bi živel v nas.

Tako rad se spominjam tistega dne: Jesen in veter in zorenje. Hodili smo na Pobrežje. Čutili smo v sebi vihrajoče razpoloženje in pestrost narave. Ti si bil z nami. Vitke ciprese smo zagledali in šli za

njimi. Skozi tiha, železna vrata. Nismo se zavedali, kje smo. Tajni preludiji so nas mučili do krvi in vonj po smrečju je kričal. Vleklo nas je dalje. Od grobov v veliko črno dvorano. Vstopili smo pobožno. Objel nas je duh po voščenkah, po svežem cvetju in rožmarinu. In takrat me je prijelo po srcu, da bi zavpil. Sredi bogatih rož je ležalo dekle, v sveži belini, vsa lepa. Planil bi skozi ljudi, pokleknil in gledal, samo gledal. Pa sem bil trd, kakor kamen. Le ozrl sem, kakor bi me nekaj davilo in videl v obraz Tebi, moj Jože. Imel si tako velike, začudene oči. Kakor bi samo midva čutila vso lepoto, ki je lila iz trenutka v trenutek. Vedel sem takrat, da imaš že točno odmerjeno pot.

Zdi se mi, da je vse to pesem, ki sem jo moral že nekje slišati.

Jože, tudi v tem trenutku čutim pesem. Mi, ki verujemo v skrivnostne vrednote in žejno slutimo njihove jasne klice, mi Ti ne pišemo nekrologov, da bi jih opremili v številko in dali v arhiv. Ti si nam blizu in bližji, kakor se zavedamo. Tvoja tiha duša danes kriči. O, Ti živiš! Nezaveden temelj si nam. Jeklen zid si, ki se bo nanj oprla jeklena četa stražarjev. Kadar umira mladost, zori lepota. Lepota pa je veselje. In že samo zaradi tega božjega veselja se splača živeti. O, naš Jože, samo tega Te prosimo: bodi nam v veselje. Da bomo ljubili. Ljubili Boga in človeka, večnost in vsemir, rože in korajžo in Tvoj svet spomin.

Bili smo Eno in ostanemo Eno.

Pozdravljen!

M. A.

Pesem

Našel sem na cesti košček zmečkanega pisma.

Ne veruj mi torej ljubica,
ne upaj, da ti bom kdaj vse, ves tvoj.
Ne veruj: saj z grozo vem,
da nikoli ne bi mogel ostati
v beli hišici s teboj, predrago,
vso ljubljeno.
Enkrat bi sredi viharne zimske noči
od tebe vstal in od doma odšel
v grozno, vabečo daljo naprej,
iskat, iskat svoj tihi mir:
svojo tiho smrt...
O, nikar ne ljubi mene, dobra deklica!

Vzhod

Náš apostolat

Naši dobi bo vtisnila svoj znak cirilmetodijska ideja. Tja na Vzhod, med pravoslavne brate, spó naše želje: da se zedinimo z njimi, da ogreje njihova globoka verska duša, njihovo mehko čuteče srce hladni, razglabljajoči, neverni razum Zapada.

Združitev, to pereče vprašanje stoji danes veliko in težko pred svetovnim forumom. Pa vsi se ga skrbno izogibljejo, vsi ga odrivajo: Za danes je še pretežka rešitev.

Toda čimbolj ga odrivajo, čim skrbneje ga zanemarjajo, tembolj sili v ospredje, s tem težjim poudarkom zahteva rešitve. Pa po vseh znakih je današnji rod nezmožen ustvariti edinstvo.

Tudi mi, ki šele zorimo, bomo še težko rešili zagonetko, ki jo stavi ta sfinga. Tako namreč, da bi udejestvili v nas in v bratih na Vzhodu besede: Unum sint.

Ker je najbrž v božjem načrtu, da se vse le polagoma, potom razvoja izvrši, zato moramo pripravljati pot Gospodu s smotrenim delom — ki je v popolnem nasprotju z našo dosedanjo mladinsko tradicijo.

To smotreno delo naj bi bila priprava za nalogo, ki nas z vso težo čaka. Da pa dosežemo tem gotoveje uspeh, moramo se pripravljati na znotraj in na zunaj na njo.

1. *Notranje priprave.* Prva je združitev z Bogom in posvetitev svojega dela. Mi v mladinskem gibanju ali pa tudi drugi se tako radi ponasamo s svojim pridevkom: Katoliški. A nam vsem manjka osnove, manjka sožitja z Bogom in v Bogu, manjka trdne vere in silnega zaupanja v njegovo vodstvo. In to je osnova; brez te bo naše delo, bodo naše priprave že brezuspešne. — Tu začnimo in krepko izvajajmo vse posledice iz tega začetka: Dobra dela, krepkostno življenje itd. —

2. *Zunanje priprave.* Ravno pri delu za Vzhod je potreben bolj ko povsod širok razgled. Le temeljitim in izobraženim je možno dospeti do skupnih korenin — in stvoriti edinstvo. Študiji, študiji so potrebni. Študiji Vzhoda: Jezikov, kulture, materielne in duševne. Dalje so gotovo najboljši in najbolj uspešni osebni stiki. In teh nam je treba. —

Pa še nekaj nam je treba: Močne organizacije v ta namen. Mi jo že imamo: Cirilometodijski apostolat. Povsod, kjer imajo kat. dijaki kako organizacijo ali pa tudi ne — ta Apostolat bi jih moral združiti. Vsaka srednja šola bi morala imeti svoj Apostolat, ki bi moral delovati za vsestransko pripravo in delo svojih članov.

Konkreten predlog za delo apostolata: Vsakega svojega člana pripraviti do tega, da se nauči enega izmed vzhodno-slovanskih jezikov (predvsem seveda ruskega). Sploh moramo, nujno moramo priti do prepričanja, da ni pravi slovenski, kaj šele katoliški dijak, kdor ne zna in se ne uči ruščine. —

In ta oddelek v listu bi naj služil kot vestnik, idejni in organizatorni, tem krožkom, katerih podrobnejšo organizacijo še opišemo in izvedemo.

Razgledi

Namen

Otroci svoje dobe smo. V vsem. Zato smo tudi skrajni individualisti. Tako prestrašen brani vsakdo vsakemu še tako dobremu tovarišu vstop v »svoje« tajne, zapira notranjost svoje duše. Zato se tudi ne moremo poznati. Nikake

vezi ni že med nami, slovenskimi, katoliškimi dijaki, kaj šele vezi, iskrenih, močnih s tovariši izven našega jezika. Pa vendar se veličamo, da imamo skupne cilje, skupna pota.

Fantje, tu moramo prelomiti s svojo dobo! Mi se moramo med seboj spoznati! Najprej krajevno, celotno. Zato in v ta namen naj služi ta oddelek. In pa za poročila iz inozemstva.

Fantje, dekleta, ta del je vaš! Z dopisi — bodisi organizacijske, bodisi informativne ali idejne vsebine (kratki naj bodo!) boste pokazali, ali je v vas in s tem v nas vseh dovolj sile za prelom. —

Zlasti nižješolci! Pišite! Kratko in vaši rasti, vašemu kipečemu zdravju primerno! Iskreno boste pozdravljeni! Ako boste hoteli, vam otvorimo še poseben oddelek za organizacijo in leposlovje. Samo da vas bo dosti! Iz vsakega kraja, z vsakega zavoda, iz vsakega razreda morate poročati (naslov: »Stražni ognji«, Maribor, Glavni trg 7).

Potem bomo veseli in korajžni šli — vsi mladi, naprej, v našo bodočnost!

Celje

Celjani živijo svoje posebno življenje. V kongregaciji. Njena tradicija je močna, saj gre že v štirinajsto leto. Že za obstoja Razora je vladala najlepša sloga med obema, česar pa drugod ni bilo. — Številčno stoji v lanskem letu celo pred St. Vidom (30 višješolcev in 150 nižješolcev). Številke pa povedo o sili novega življenja in globini verskega izživljanja prav malo ali pa nič. Do povoljnega stanja še dosti manjka. Žal. Izgovor, da drugod ni bolje, je slaba tolažba. Upanje je na najmlajših. — In baš skrb za nižješolce je bila prva značilnost za lansko leto. Vsakotedenski sestanki so bili kar najbolj pestri: različna predavanja višješolcev, skioptične slike (za skioptikon so fantje poskrbeli sami), igrice malih za smeh in zabavo, in še Gašperček, ki je menda edino v Celju nastopal med študenti, od njih samih predvajan, kot glasnik neprisiljenega in preprostega veselja, — poleg vsega pa »orkester«: citre, gosli in kitara... Ni čuda, da je število organiziranih nižješolcev iz gimnazije (in meščanske) tako naraslo. Žal, da je prostor za sestanke mnogo pretesen. — Pri višješolcih pa vsakotedenski sestanki niso bili preveč redni. Pač pa so bile teme predavanj vedno aktualne — prvo polovico leta socialne, potem pa tičoče se našega novega življenja in sedanosti. Vezala pa je vse višješolce posebna ljubezen do pesmi, ki je bila druga značilnost lanskega leta. Njen plod je bila prav lepo uspela pevška akademija v Celju, s katero smo nastopili še petkrat izven Celja in odnesli povsod izvrsten uspeh. — Letos je vpisanih doslej 115 nižješolcev in 45 višješolcev. Delo med nižješolci se nadaljuje. Poskrbljeno je za sistematična predavanja, kot jih narekuje novi čas. Sestanki bodo še tudi zanaprej pestri in fantovski. Višješolci so se domenili tudi za vsakotedenske sestanke. Predelali bodo Socialni katekizem prav od začetka in temeljito. Hkrati pa bodo študirali tudi pravoslavni vzhod. — Trdne volje, Marijine priprošnje in blagoslova božjega bo treba, da se načrti izvršijo. Potem bo leto res korak naprej v našem razvoju. Z ljubim Sinom blagoslovi nas in vas vse, ki ste dobre volje z nami — Devica Marija!

—t.

